

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A pénzügyi helyzet.

Évek óta nyomja a magyar közgazdasági életet a pénz drágasága. Ugy szótvan az angol bur háboru óta állandóan feszült a pénzügyi helyzet, a mi egyébként nem is csoda. Alig múlt el a dél-afrikai háboru, már Mandzsuriában öldösték egymást az emberek s még el sem felejtettük a keletázsiai háboru borzalmaikat, már is itt van az olasz-török háboru. Már pedig a háboruhoz tudvalevőleg pénz, pénz és mindig csak pénz kell, nem csoda, ha a sok háboru rengeteg tőkét kötött le, pazarolt el és vont el a közgazdasági produktív munkától. A tőke tartózkodóbbá vált, a pénz megrágt. Ezt pedig sajnos érezzük mindannyian.

Egyelőre megmondani sem lehet, mikor fordulnak jobbra a viszonyok. Pranger, az Osztrák-Magyar Bank vezértitká a nyilatkozott egy újságíró előtt s nyilatkozatából nem sok jó olvasható ki. Azt mondta a többek között:

A bankvezetők címére figyelmeztetést intéztem, hogy a pénzügyi helyzetek lehetőleg csak liquid-váltókat számoljanak le és korlátozzák ama kölcsönöket, a melyek előreláthatóan, esedékességükkor nem váltatnak be, hanem prolongátatnak. Vonatkozik ez a figyelmeztetésem az építési hitelezésekre is, mert a zálogleveles in-

tezeteknek elsősorban zálogleveleik elhelyezéséről kell gondoskodniok.

Másodsorban figyelmeztettem a bankvezetéseket a vidéki pénzügyi helyzetek derűborura való tőkeemelési műveleteire. Én jól tudom, hogyan alakulnak ki nagyrészt ezek a tőkeszaporítások.

Es én nem hiszem el valamennyi hegyhátmögötti intézetcskének, hogy amiért az igazgatóság meg a közgyűlés »elhatározta« (!) a tőkeemelést: már a határozatukra ráemelhetők a megszorított üzemeltetők.

E védekezésem dacára megismétlem, hogy semmiféle animozitással a vidéki pénzügyi helyzetek iránt nem viseltetem. Amint-hogy teljesen légből kapott egyes újságok oly értelmű közlése, mintha a közös jegybank vezetősége most már üldöznék és irtó hadjáratot intézett volna a magyar középbankok és a vidéki pénzügyi helyzetek ellen.

Általánosságban és ismételtlen figyelmeztetni kívánom úgy az osztrák, mint a magyar pénzügyi köröket és a közgazdasági élet más faktorait arra, hogy a pénz általában és a pénzügyi különösen nagyon szorult helyzetben van és semmi kilátás arra, hogy belátható időn belül a helyzet a javulás felé terelődjen.

Ez őszinte, egyenes beszéd, sajnos, nagyon is komolyan kell vennünk.

Politikai hírek.

A válság.

A politikai válságban semmi érdemleges új mozzanat nincsen. Nincs hír a nagy érdeklődéssel várt következő audienciáról, gróf Khuen és Lukács László kihallgatásairól sem.

A kormány körében változatlanul az az impresszió, hogy ő felsége meghallgatott tanácsosainak javaslata szerint fogja meghozni döntését.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök bécsi útjának ideje, Vilmos császár látogatásának elmaradása miatt, bizonytalanná vált. Eddig úgy volt, hogy a miniszterelnök pénteken utazik Bécsbe, hogy ott a német császár bécsi tartózkodása alatt a magyar kormányt képviselje. Mivel a császári vizitet — a kormány értesülése szerint a német hányászok sztrájkja miatt — lemondták, elesett gróf Khuen útjának célja is, ő felsége pedig eddig nem rendelkezett a miniszterelnök meghívása iránt.

A király budapesti utja.

Bécsi körökből nyert értesülések szerint a királynak március végére tervezett budapesti és gödöllői útját elhalasztották. A halasztásnak oka az, hogy úgy a külpolitikai helyzet, valamint az osztrák kormány válságos helyzete azt kívánja, hogy a király Bécsben maradjon. Dip-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A déli sark.

1911. dec. 14-én fedezte fel Amundsen norvég tudós a déli sarkot. Ha nem is jutott el pontosan a déli polusig, mindenesetre néhány kilométernyire megközelítette, amint mérésen alapuló jelentéséből kitűnik.

Sajnátságos, hogy semmi nagy izgalmat nem okozott ez az északi félgömb művelt nemzetek között, sőt még a tudományos világban sem keltett olyan világra szóló örömet, mint pl. az északi sark elérése. Krisztiania unnepte a sarkutazót Amundsent, diszpolgárává választotta, a norvég parlament köszönetet és pénzbeli jutalmat szavazott meg, egy-két fejedelemeinek sürgönyileg adták tudtul a nagy hírt s ezzel vége a nagy szenzációnak.

Pedig több ízben igyekeztek a művelt nyugot bátor utazói a sarkot megközelíteni. Így Ross kapitány még 1831-ben tett utazást a déli sark felé, de csak a Terror és Erebus vulkánokig hatolt el, ahol is felfedezte e két hatalmas hegység között a föld mágneses polusát, ahol tehát a lehajló mágnesű merőlegesen áll.

Es ez talán nagyobb port vert fel azon időben, mint ma a polus felfedezése, mert sikerült Ross felfedezése alapján elkészíteni a föld mágnesi térképét, az isogon (egyenlő elhajlású) és isoklin (egyenlő lehajlású) vonalak menetét és találkozási pontját, amely vonalak t. i. a földrajzi szélességi és délköröknek felelnek meg. Megjegyzendő, hogy az északi mágneses polust már előbb megállapította Ross kapitány Mellville-szigetén.

Míg az északi sarkvidék nagy utazóinak (Nordenskiöld, Nansen, Aszdré, legutóbb Cook és Peary) minden talpalatnyi előnyomulását lázas izgatottsággal lesték a világ, míg az utazás mindegyike — talán nem is olyan nagyon jelentős — fázisairól hasábkot közöltek a lapok, addig a déli sark felfedezésére irányuló kisebb és nagyobb utazásokról s ennek eredményéről csak rövid kis híreket lehetett olvasni a lapokban. Legutóbb Schakleton angol tiszt állott e tekintetben előtérben, mint aki a déli szélesség 82-ik fokáig nyomult előre. Most azután az angol és japán expedíciók elől Amundson norvég tudós vitte el a babért a déli polus felfedezésével.

Az alábbiakban igyekezni fogok kifejteni azon okokat, amelyek a déli polust az

északi mellett olyan jelentéktelen szerepre kárhoztatták.

Földünk tengelye nem áll mozdulatlanul, hanem 26 ezer év alatt egy kupfulletet ír le, amelyet a csillagászatban nutatio (ingadozás) néven ismernek. A tengely ennéltovább nem tartja meg a pályasíkjához való hajlását, a 23 és fél foknyi szöveget, hanem ettől eltér, még pedig Laplace számítása szerint ezen eltérés legteljebb 3 fok lehet. Tehát periódusos. Hogy ez így van, bizonyítja az I. Napoleonnal Egyiptomba indult tudományos expedíció kutatása és felfedezése, mely szerint a hieroglifákból kitűnt, hogy a Cheops gúla — amely kr. e. 4000 évvel építettett s amelynek csillagászati vonatkozásai rendkívül érdekes problémákat tárnak a csillagászat elé *) — úgy van építve, hogy ajtaja a sarkcsillag felé néz. Már pedig innen a sarkcsillag harmadrangu csillaga látszik (8 drakonis), vagyis ezen időben, tehát kr. e. 6000 évvel ez volt a sarkcsillag, azaz ezen csillag volt az északi polus zenitjén. Es ma? Bizony már nem ez, hanem a kis medve csillagzat elsőrangú csillaga (X ursae minoris) A

*) Lóskay Miklós: A Cheops gúla csillagászati vonatkozásai. Pápa, 1904.

Perzsa-szőnyeg raktárunkat május 15-éig bezárólag kiárusítjuk

és így alkalmat nyújtunk eredeti
 beszerzési árban kiváló szép és
 értékes szőnyegeket vásárolni

ERDŐS és GRÜNFELD

cégnél

Bémer-tér, Poynár palota

lomáciai körökben nagy aggodalommal néznek az olasz-török háború eseményei elé és tartanak attól is, hogy ha a háború a közeljövőben nem fejeződik be, akkor a Balkánon a legnagyobb bonyodalmak állanak elő. A krétai kérdés, valamint az albán és macedóniai mozgalmak mindinkább aggasztóbbak lesznek.

A széki választás epilógusa.

Szilágyosmlyórol jelentik: A széki választókerületben tegnap zajlott le a választás, melynek eredményeképpen Láng Aladár dral szemben két szótöbbséggel Hatfaludy Ernő főszolgabíróvá választották meg munkapárti programmal. Láng feljelentésére Széken kiszállt a kir. ügyész, aki ma letartóztatta a választási elnököt és a kerület főszolgabíróját a választás alatt elkövetett visszaéléseik miatt. Minthogy a lakosság zendüléséért tartanak, a kerületben katonaságot hagytak hátra.

A megyei munkapárt értekezlete.

Szunyogh Szabolcs a párt elnöke.

A biharmegyei nemzeti munkapárt tegnap tartotta meg március havi értekezletét. Az értekezlet legfontosabb tárgya volt a Beöthy László miniszterre történt kineveztetése folytán megüresedett pártelnöki állás betöltése. Az értekezleten a munkapárt tagja, igen szép számmal jelentek meg.

Az értekezlet délután 5 órakor kezdődött a Pannonia éttermében. Pally Lajos nyitotta meg az értekezletet. Köszönetet mond a párt tagjainak megjelenésükért, majd indítványt tesz, hogy válasszanak korelnököt. Egyhangúlag Száhlender Károlyt választották meg. Száhlender Károly elfoglalja az elnöki széket, emlékezteti a pártot, hogy Beöthy László lemondása folytán még mindig ürességekben van az elnöki szék. A lemondáskor a párt úgy határozott, hogy márciusig nem tölti be az elnöki helyet. Most azonban szüksége fog fenn annak,

hogy a megüresedett helyet betöltsék. A politikai láthatárokon felbök jelentek meg s így fokozottabb tevékenységet kíván a közérdek a párttól. Javasolja, hogy az elnöki széket választás útján töltsék be.

— Eljen Szunyogh Szabolcs!

Hangzik mindenfelől még mielőtt az elnök előterjesztette volna indítványát. A korelnök konstatálja, hogy csak egy név említését hallotta a Szunyogh Szabolcsot.

— Eljen Szunyogh!

Zug végig a párt tömött sorain.

Száhlender Károly nehezen jut szóhoz. Főlölegesnek találja a választási formulák betartását és Szunyogh Szabolcsot a munkapárt megválasztott elnökének jelenti ki. Az elnök határozatát nagy lelkesedéssel vették tudomásul, mire a korelnök bejelenti, hogy tudomása szerint Szunyogh Szabolcs gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg az értekezleten, miért is indítványozza, hogy a párt határozatáról jegyzőkönyvi kivonaton értesítsék. Az indítványt elfogadta a párt s áttért a megyei közgyűlés tárgysorozatának tárgyalására.

A közgyűlés tárgysorozatában egyetlen pontja van, mely kívánatosá teszi a munkapárt állásfoglalását is. Ez az egyedüli pont az aradi átirat, melyben Arad város törvényhatósága bizalmat szavaz Héderváry miniszterelnöknek.

Telegdy József: Első sorban örömeinek ad kifejezést a felett, hogy Szunyogh Szabolcsot a párt egyik illusztris régi tagját választotta meg a párt elnökévé. Ezután áttér a politikai helyzetre, melynek ismertetését főlölegesnek tartja. Az aradi átiratra vonatkozólag indítványozza, hogy nem csak örömmel vegye tudomásul a párt az átiratot, hanem üdvözölje is Héderváryt külön.

Ezért a megyegyűlésen önálló javaslatot fog előterjeszteni. Az indítvány szövege a következő:

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, miszerint a március 8-án gróf Tisza István indítványára hozott határozatot a magáévá teszi.

föld tengelyének vége tehát 26000 év alatt egy kört ír le s így 12000 év múlva már a mostani sark csillag helyét a Lant egyik csillaga fogja elfoglalni.

E tengelyingadozás másik következménye, hogy a melegség és fény a föld északi és déli felel ugyanazon évszakban is nem egyenlően van eloszolva.

Az északi félgömb már évezredek óta több fényt és meleget kap a Naptól, mint a déli. Ennek következtében évszakai melegebbek, mint az ugyanazon szélességi fokon fekvő helyeké a déli félgömbön. Ebből pedig az is következik, hogy az északi sarkvidék flórája és faunája is gazdagabb s magasabb szélességi fokig terjed, mint a déli sarkvidéken. Hozzájárul ehhez a Golfáramlat, amely a Azori szigetekenél kétfelé ágazván, egyik része Afrika felé, másik pedig Florida félsziget felé tart, ahonnan az északi polus felé veszi útját. E helyeken több méter mélységben a tenger mintegy 5 fokkal melegebb, mint a szomszédos részek. Megjegyzendő, hogy e meleg áramlat Cap Hatteratnál már 120 km. széles és 200 m. mély, később pedig 1000 km-re is kiszélesedik s 360 m. mélységet is elér s északabbra Irland, Skócia, Norvégia partjai mellett ömlik az Északi-Jeges tengerbe s enyhévé teszi az általa mosott partok éghajlatát.

Ezt az áramlatot használta fel annak idején Nausen sarkkörüli utazására.

Az északi sark kutatását s megismerését nagyban elősegítették tehát az említett körülmények, továbbá hogy közelebb fekvő a civilizált országokhoz. Sarkalta a kutatókat s ki-

váncsivá tette az emberiséget a sarkvidékek meteorológiai, fizikai, csillagászati, fiziológiai stb. tulajdonsága is. Megtalálni azon pontot, illetve helyet, ahol a sarkcsillag a zenithen van, az északi félgömb csillagjai mindig a látóhatár fölött vannak, a nap nyári félévben állandóan a horizont fölött, a téliben alatta van. Ismeretlen állat és növényvilág felkutatása, esetleg nagy területű szárazföld felfedezése, mind-mind izgatták az emberi elmét, míg végre ezekről immár kellő tájékozás: nyert.

De mit találni a déli sarkvidéken?

Az eszkimókra már nem vagyunk kíváncsiak, sem a fókákra, sem a jegesmedvére. Azonkívül nagyon is messze van a civilizált országoktól. Az éjféli nap látása sem vonzza az embereket. Hiszen ilyet lát az északi sarkvidéken a nyár kezdetén júniusban. Minek várja be decembert (a déli félgömbön a nyár kezdetét) hogy a déli sarkvidéken lásson ilyet s honnan is nézné azt, mikor ahol látni lehetne, végtelen nagy kiterjedésű jéghegyek vannak. Egyszóval a déli sarkvidék és polus elvesztette azt a nyombuszát, amelylyel az északi birt és bir ma is.

Amundsen felfedezésének tehát immár tisztán csak qiografikai jelentősége van, a mennyiben eddig még nem ismert területeket járt be s tett hozzáférhetővé az emberiségnek. A félgömbön tehát kevesebb lesz a fehér hely s szűkebb határra szorul a déli sarkvidék ismeretlen birodalma.

Makay István.

Gróf Héderváry Károly miniszterelnököt és a kormányt változatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja.

A javaslatot a párt egyhangúlag elfogadta. Ezután ugyancsak Telegdy József indítványára üdvözlő táviratot küldött a párt gróf Héderváry Károly miniszterelnöknek, gróf Tisza Istvánnak és az országos pártoknak.

Végül az elnök kérdést intézett a párt-hoz, hogy az esetben, ha esetleg valaki az indítványok ellen felszólalna, ki válaszoljon rá. A párt tölölegesnek tartja ez irányban állást foglalni. Azt hiszi a párt, nem fog felszólalni senki.

Az ülés ezzel véget ért.

Megölte a villamos áram.

A virtuskodás halottja.

Valóban érthetetlen, hogy egyes emberek, akik naponta a villamos vezeték közelében dolgoznak s a kiknek szigorú utasításaik vannak, hogy minő óvatossággal járjanak a villamos vezeték körül, a legnagyobb könnyelműséggel, gondatlansággal, sőt néha vakmerő virtuskodással járnak el s kockáztatják életüket is.

Ennek a könnyelmű eljárásnak tegnap áldozatul esett egy telefonvezeték szerelő, aki előbb megmentette egyik társát, azután könnyelmű virtuskodásból saját maga lett áldozata a villamos áram pusztító erejének.

But János munkavezető felügyelete alatt tegnap délután 4 órakor két szerelő: Fülöp József horvátországi munkás és Szobolics János felvidéki munkás a Sztaroveszky-utcai 17-ik számú háztetőn dolgoztak s az udvar felett akarták a telefonhuzalt átvezetni. Az udvaron keresztül húzott telefon vonal érintkezett a villamos vezetékkel. A munkások a huzal végére kötött kötéllal húzták át a sodronyt, amely azonban az udvaron levő vízvezeték kut egyik kiálló részében megakadt.

A két munkás iement az udvarra, hogy a huzalt kiszabadítsa.

Fülöp József amint a huzalhoz ért, a villamos vezetékkel a telefonsodronyba jutott áram földhöz sújtotta. Társa Szobolics János gyorsan segítségére sietett s egy fával kimentette életveszélyes helyzetéből.

Igy a veszedelem már el volt háritva azonban Szobolics János ezzel nem elégedett meg, hanem káromkodott egyet s kijelentette:

— Mindenét, azért én kiszabadítom a kuttól azt a drótot!

Ezzel felkapott egy fanyelt malterkavaró vaskanalat s azzal akarta a kutba akadt telefon sodronyt kiszabadítani, azonban a nedves fanyél hozzá vezette az áramot s a szegény ember egy jaj kiállítás nélkül elterült a földön.

Csakhamar óriási csöddület lett a mozduatlanul fekvő ember körül s telefonáltak úgy a mentőkért, mint a rendőrséghez.

A mentők csakhamar kiértek s megjelent dr Berkovits René kerületi orvos is, aki konstatálta, hogy Szobolics Jánost megölte a villamos áram; a rendőrség részéről megjelent Schlögl Fiala Adolf rendőrtisztviselő pedig intézkedett, hogy Fülöp Józsefet a mentők a kórházba szállítsák, a szerencsétlenségről pedig jelentést tett a kir. ügyészségnek.

Fülöp József pár perc múlva magához tért s talpra állott s ekkor látta társának és megmentőjének borzalmas szerencsétlenségét.

A kórházban megvizsgálták, de sérülést nem találtak rajta; azonban az ijedtségtől és kisebb mérvű idegrázkódtatástól beszéde annyira zavaros, hogy kihallgatni nem lehetett. Az orvos véleménye szerint mára már annyira kiheveri az izgalmakat, hogy ki lehet hallgatni.

Szabolcs János holttestét kiszállították a halottas házba.

But János munkavezető azt adja elő, hogy nem volt jelen a szerencsétlenség pillanatában, mert anyagokért kellett eltávoznia, azonban elmenetele előtt figyelmeztette a munkásokat, hogy amíg oda lesz, a sodronyhoz ne nyuljanak.

A kir. ügyészség megindította a vizsgálatot.

Véres gyilkosság Görbeden

Semmi nyoma a gyilkosnak.

Görbed község a tenkei járásban van. Ez előtt pár évvel még híres volt arról, hogy korcsmájában és utcáján napirenden voltak a legvéresebb verekedések és a legborzongatóbb gyilkosságok. Pár éve azonban alig hallatott magáról. Kezdett kihalni a virtus a legényekből. Ma azonban ismét szenzációja van. Gyilkosság. Meggyilkolva találták meg az utcán a falu egyik legvirtusosabb legényét: *Tukán Flórá*t.

Az esetről tudósítónk a következőket jelentti:

Tegnap este *Tukán Flóra* görbedi legény elment az ottani korcsmába, hogy ott barátai körében töltsen el az estét. Vidáman beszélgettek, hamar telt az idő a vinkó mellett. Természetes, hogy szóba kerültek a falubeli szép leányok és menyecskék is. Társaival elnevetgéltek az apróbb tréfákon.

Tukán és társai már alaposan leitták magukat. A korcsmásos már nem akart több bort kiadni a jó hangulatban levő legényeknek. Még egy darabig csendesen voltak, majd felállottak és elmentek.

Tukán az utcán még egy jó darab ideig együtt volt társaival. Kegyetlen borizó hangon dudolgatták a legválogatottabb oláh nótákat. Majd pedig elváltak egymástól.

Tukán hazafele ment. Azután nem látta többé egyik társa sem. Reggel azonban a bakter amikor már utolsó körutját végezte a községben, reá akadt, de csak a hullájára.

Az esetet azonnal jelentették az ügyészségnek és a tenkei járás főszolgabírójának. A kir. ügyészség megbízatása folytán a tenkei járás főszolgabírójától a járás orvos azonnal kiment a helyszínére és megtartotta a hullavizsgálatot, amelynek eredménye szerint *Tukán* 4-5 baltacsapással ölték meg. A csapások hátulról, tehát orozva jöttek s a csapások erejétől bukott arca *Tukán*. A hullát a kir. ügyészség további intézkedéséig még temetetlenül hagyják.

A gyilkosnak eddig semmi nyoma sincs. A csendőrség kihallgatta azokat a legényeket, akik az este vele mulattak, de ezek semmiféle felvilágosítást nem tudtak adni.

A csendőrség folytatja a nyomozást.

Megállították a szalontai vonatot.

Vészfék és sipisták.

Amióta *Tisza István* visszahívta a kis főfőgő szalontai vicinálit, azóta nincs érzékenyebb publikum, mint az, amelyik e vonaton utazik. Ha csak zökken egy nagyot valami rossz sinen a bandukoló gőzös, azonnal meg van a ribillió.

— Jaj! . . . vajjon ki hív vissza megint bennünket? . . .

Igy történt ez tegnap is. Cséffa felé ment a gőzös s az egyik kupében hat sipista kopasztott egy jámbor falusi földbirtokost. A játékok nagyba ment s már eluszott a pasasnak egy pár száz koronása, mikor gyanuja támadt és rákiáltott a hat jómadárra, hogy rögtön adják vissza a pénzt. Azok nevettek egy jót s faképnél hagyták. Ez azonban nem teketóriázott sokat, hanem odaugrott a vészfékhez és megrántotta.

Ektelen zivajg keletkezett a vonaton. Mindenki a bajt kereste, sokan kezdtek leharcolkodni csomagjaikkal a vonatról s általános derültséget keltett egy első osztályú utas harsány közbekiáltása, hogy:

— Hol van *Tisza István*?

A hat hamiskáriyás hirtelen könyörgésre fogta a dolgot s békés elintézést ajánlottak az elkeseredett kárvallottnak. Ez bele is egyezett abba, hogy ha visszaadják a pénze felét akkor nem jelenti fel őket. Azonban a kalauzok rájöttek, hogy melyik kocsiiban húzták meg a féket és kérdőre vonták a társaságot.

S a társaság tagadott. Végre is letartóztatással fenyegetődzött a vonatvezető, mire beismerték, hogy ők húzták meg a féket. A következő állomáson aztán leszállították őket és miután igazolták magukat, csekély 20 korpenzbüntetéssel szabadultak a kényes helyzetből. Azonban a rendőrség — mint hírlik — nem hagyja abban a dolgot, mert rájöttek, hogy szervezett banda fosztja ki a gyanútlan utasokat hamis kártyázással. Hogy azonban ezeket mért engedik széinek, azt már igazán csak az érdemes falusi rendőrség tudja! . . .

UJDONSÁGOK.

* **Ezredparancsnok változás a 7-es huszároknál.** Báró *Schönberger* Brunó ezredes, a 7. huszárezred parancsnoka a 16. lovassandár parancsnokává; — *Berevicsy* Béla, csapatszolgálatra a 7. huszárezredhez beosztott vezérkari alezredest, a lovassághoz áthelyezése mellett, a 7. huszárezred parancsnokává nevezetett ki.

* **Kanonoki kinevezések.** Király ötelése a szombathelyi székeskáptalanba dr *Tauber* Sándor szombathelyi papneveldei aligazgatót kanonokká, Nagy Sándor dormáti esperesplébánost és dr Boda János egyházmegyei irodagazgatót pedig ugyanezen káptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

* **Kevés a személyzet a főpénztárnál.** *Papolcsy* Ferenc városi főpénztárnok tegnap hosszabb beadványt adott be Nagyváradi város tanácsához. Azt panaszolja, hogy a pénztár személyzete kevés s mivel a forgalom évi 15,000 ról 100,000 re emelkedett, még meghosszabbított hivatalos óra dacára sokszor éjjel is dolgozniok kell. Régen külön volt a gyámpénztár s most pedig, mikor a munka ennyire megsaporodott, együtt van a főpénztárral. Ez előtt mintegy 15-18 évvel egy pénztári segéd-tiszt állást rendszeresítettek, de ma sincs ez betöltve. Kéri a tanácsot, hogy két pénztári segéd-tiszt állás rendszeresítése iránt tegyen előterjesztést, akiknek egyike pénzkezeléssel is meglegyen bízva, továbbá a gyámpénztárt különítsék el a főpénztártól.

* **A csendőrkola építése.** Nagyváradi város mérnöki hivatala bejelenti a város tanácsának, hogy a csendőrkola építését vezető bizottság a legénységi és altisztiskolások épületénél a földszinti falak vastagságát 60 centiméter helyett elégnék tartja, ha 45 centiméterre építik. A mérnöki hivatal pártolja ezen változtatást, de csak az esetben, ha az építési anyagokra: labancsra, téglára, vasra a városi főmérnök által javasolt kikötéseket rendeli el a tanács.

* **Hol legyen az új gör. katolikus püspöki székhely?** Még nincs is befejezve tulajdonképpen az új görög katolikus püspökség ügye s már is mozgalom indult meg a püspöki székhely elhelyezése iránt. Tegnap Szabolcsvármegye törvényhatósága irt át Biharvármegyéhez, hogy az új székhely elhelyezése tárgyában állást foglaljon a vármegye. Szabolcs arra kéri Biharvármegyét, hogy hozandó határozatában világosan Nyiregyházát kívánja püspöki székhelynek kijelölni.

* **Kanyaró és vörheny.** Szentlázár községében a kanyaró, Terjén pedig a vörheny járványszerűleg lépett fel. A betegség megszüntetése végett a kellő intézkedéseket fogantatosították.

* **Az álmosdi zsidók veszekednek.** Álmosdon tudvalevőleg mint mindenütt, a földkerékségén szép számmal vannak a zsidók. Ezek a zsidók, akik valamikor elég kevesen voltak ott, de az alkohol és más ilyen hasznos cikkek révén elszaporodtak, most hajba kaptak és a miniszterhez folyamodtak igazságszolgáltatásért. A veszekedés oka az, hogy az álmosdi zsidók hitközséget alakítottak, de elfelejtettek az alapszabályokat csinálni. Valószínűleg a hitközségi alakulásnál *Klein* Bernát egy nébányad magával nem első helyet kaptak, amiért megharagudtak és a hitközséget zughitközségnek nevezve, a vallás és közoktatásügyi miniszterhez tettek feljelentést, kérve a hitközség tagjai ellen a vizsgálat megindítását. A miniszter rendet akarván teremteni zsidóéknél, a panasszal telített aktát a vizsgálat fogantatosítása végett tegnap küldte le az alispánhoz.

* **A pálinka áldozata.** A mértéktelen pálinkaivásnak már nagyon sokan lettek áldozatai. Az alkohol ellenes mozgalmak vezetői mindent elkövetnek, hogy a káros szenvedélyekről leszoktatás által megakadályozzanak szerencsétlenségeket, baleseteket, de nem mindig sikerül az. Báródsomos községben különö-

A legújabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687.

sem a lelkes és a tanító lelkes hívei az alkohollal ellenes mozgalmaknak. Működésüket eléggé koronázza a siker és mégis vannak a község lakosai között, akik nem hallgatnak intő szavaikra. Ezek közé tartozott Bántis Gábor jómódú somosi gazda is. Tegnap este bement a korcsmába, ahol borral kezdte ugyan meg, de őseitől reá maradt szokáshoz híven pálinkával folytatta azt. Csöndesen kóstolgatva mintegy 2 liter pálinkát szedte be. Ekkor már alaposan el volt ázva. Jónak látta tehát hazamegyen. Elindult és csöndesen bándukolt az utcán. Menet, beleesett az árokba, ahonnan nem tudott felkelni. Belefutott a pocsolás vizbe. Így talált reá tegnap hajnalban a falu baktere, akit a kutyák vezettek a hullanyomára.

* **Rendőri hírek.** *Betörés a fászkamarába.* Szász Lőrincné panaszt tett a rendőrségen, hogy Közép-utca 41. sz. a lakásának belakolt fászkamráját ismeretlen tettes feltörte s onnan két pár csizmát, két sonkát s két oldal szalonát elloptott. A rendőrség a tolvajt keresi. — *Tűz a fürdőszobában.* Tegnap délelőtt 11 órakor, Erdős Adolf dr. orvosnak, Teleki utcán levő lakásának fürdő szobájában ruhákkal telt vesszőkosár meggyuladt. A tüzet a tűzoltóság hamar eloltotta. Az elhamvat ruháknak értéke körülbelül 200 koronát tehet ki. A tűz keletkezésének okát ez ideig megállapítani nem lehetett. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

* **Vigyázatlan kocsis.** Tegnap délelőtt egy negyed 10 órakor a Rákóczi-ut és Uri-utca sarkán Frölich János hentes iparos kocsisa *Alb* Dániel vigyázatlan hajtás következtében elütötte özv. Horváth Jánosné szül. Kovácsik Karolinát, ki bal kezén és lábán szenvedett könnyebb sérüléseket. A vigyázatlan kocsis ellen a sérültnek fia Horváth Géza tb. alkaptány bűnvádi feljelentést tett. A rendőrség a vizsgálatot megindította. Özv. Horváth Jánosné könnyebb természetű sebei-vel lakásán ápolják.

* **Leöntötték égőbenzinnel.** Stern Jakab rézöntő mesternek Mezey Mihály-utca 1. sz. a levő műhelyében tegnap délután 3 óra tájban Stark Adolf rézöntőinas a kohóba tüzet gyújtott, hogy a kohó tüze könnyebben gyuladjon, a parázsra benzinnel telt edényből kevés benzint öntött. Az inas oly ügyetlenül tartotta az edényt, hogy a benzin hirtelen lángra kapott; Stark az edényt gyorsan elkapta a tűz mellől, miközben a mellette álló Varga Sándor rézöntő inas az égő benzinnel leöntötte. Varga Sándornak arcát a benzin teljesen összeégette. Súlyos sebei-vel beszállították az izr. kórházba. Sérülése súlyosabb természetű. Rendőrség a vizsgálatot megindította.

* **Nyilvános köszönet.** A nagyvárad-i községi polgári leányiskolai »Onképzőkör« március 15-iki ünnepségén a »Polgári iskolai tanárok háza« javára felülfizettek: Varga Lászlóné 1 korona, Bakator József 1 korona, Kovács Józsefné 1 korona, Materny Imre 1 korona, Andrénny Lacika 2 korona, Gaszner Margitka 1 korona, Kepes Miklós 4 korona, Simonyi Ernőke és Zolika 2 korona, dr. Thury László 4 korona, Borbély Gyula (Mácsa) 2 korona. Összes felülfizetés 19 korona, mellyel a hazafias ünnepség 114 korona 40 fillért jövedelmezett a jókény célra. A nemeslelkű adakozóknak a nyilvánosság előtt mond hálás köszönetet. Az Onképzőkör elnöksége.

* Csak MAUTHNER-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csak a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

* **Modern uri fodrászat.** manicűr, pedicűr, villanyos »arcmassage« és olvasóterem. Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

* **Teljesen kiárusítja** Vajda Sándor Rákóczy-uton a selyem, csipke, batist, grenadin és szövet áruraktárát. Ezen üzletben csak a legfinomabb áruk vannak és olyan olcsón kerülnek eladásra, amilyen árakon még eddig egyetlen üzlet sem árusított.

Párisi modellek megérkeztek Rosenzweig Róza

elsőrangú mellfűző gyárába
Szalárdi-utca 9.

Megtéríthetők vásárlási kényszer nélkül.

x **Erdős és Grünfeld** szíves tudomására hozza az előkelő hölgyközönségnek, hogy a cég elismert izlésű s a sablonos utcai divaton mindenkor fölülhelyezkedő, tavaszi és nyári újdonságai megérkeztek. ERDŐS ÉS GRÜNFELD, női ruha salon és kelengye fehérnemű áruház.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadás most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembernél. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz reá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. — Tanoncz felvétetik.

x **Husvétii tojás cukorkák** rendkívüli olcsón. Színházi cukorkák, eredeti csokoládé bonbonok, finom tea kenyerek. Kakaó csakis Aszódynál jó fiatalok és öregeknek, 1 negyed kiló 1 K. 40 fillér. Megai cukrász Miskolc, kávéházi, vendéglői büffé cikkek egyedüli elárúsítója. Követeljünk minden kávéházban Megai süteményt. Melyen a Megai név nincsen rajta visszautasítandó. Bohém torta megrendelhető 1 drb 2 K. 10. Megai jósága világhírű. Telefon rendelés Aszódy 635.

Kiadó bolt

alkalmas helyen, férfiszabónak, masamódnak, borbélynak kiváló hely

Rosenzweig fűzőgyár Szalárdi-u. 9.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A cirkusz gyermeke.
Csütörtök: Leányvásár.
Péntek: Sárgaliliom.
Szombat: Elvált asszony.
Vasárnap délután: Virágcsata; este: Leányvásár.

Hétfő délután: Tavasz; este: Artatlan Zsuzsi.
Kedd: Györgyike a drága gyermek. (Premier.)

Szerda: Györgyike a drága gyermek.
Csütörtök: Györgyike a drága gyermek.

* **A Cirkusz gyermeke.** Ma este negyedszer játsszák a Szigligeti színházban Eysler új operettjét a Cirkusz gyermekeét. A közönség oly meleg rokonszenvvel fogadta a darabot, hogy előreláthatólag az új operett sokáig egyik kedvenc műsordarabja marad a színháznak.

Ünnepi előadások. A jövő hét elején a kettős ünnep alkalmából vasárnap és hétfőn két-két előadás lesz a színházban még pedig a legnagyobb sikerű divatos operettek-ből állította össze az igazgató az ünnepnapok műsorát. Vasárnap délután a Virágcsatát adják, este pedig a szezon legkapósabb slágerét, a Leányvásárt. Hétfőn délután a pompás új szereposztásban felelevenített Tavaszt, este pedig a mulatságos Artatlan Zsuzsit. A két ünnepnapon tehát hangos lesz a színház, csupa kedves nagyszerű operett van a műsoron.

IRODALOM.

Schidlof dr 1000 szó módszere világyelvek magánaton való tanulására. Az idegen nyelvek tudásának nagy gazdasági jelentőségét már régen fölismertek és számtalan teóriát és gyakorlati rendszert alkottak, melyek segítségével idegen nyelvek tanulását megkönnyíthették. Hogy melyik módszer a legtökéletesebb, azt nehéz eldönteni, de hogy valamennyi kulturhivatást teljesít, az bizonyos és az emberiség hálás lehet a nyelvész tudósoknak, kik azon fáradoznak, hogy a népeket egymáshoz közel hozzák, hogy oly eszközt adjanak a kezébe, melynek segítségével idegen országban megértetheti magát.

Magánatanulás céljaira még ezideig magyar anyanyelvek részére nem jelentek még meg megfelelő nyelvtanok az angol francia és német nyelvek elsajátítására és így a magán szorgalomból való nyelvtanuláshoz a legnélkülözhetetlenebbet, jó nyelvtankönyveket nyertünk Schidlof-féle módszer alapján kiadott angol, francia és német nyelvtanokkal. Dr B. Schidlof, jeles nyelvész egész új utakon, évek tapasztalatain okulva, egy teljesen új rendszert alkotott. Míg a többi módszer a nyelvtant tanítja, ő a beszélt nyelvből indul ki s csak azt akarja jól megtanítani, amire okvetlenül szükség van, a fölösleges szöveget pedig mellőzi.

Megfigyelései, melyeket különböző nyelveken, különböző emberekkel tett, azt eredményezték, hogy megállapította, hogy a modern művelt ember nem használ közönséges társalgásban 1000 szónál többet, hogy ezer szó elég, hogy a művelt ember gondolatait kifejezhesse. Ebből az ezer szóból képezi mondatait, melyek mindig ugyanazok, hasonló körülmények között. Ezért szükséges a sok hiábavaló szó és a nehezen érthető és még nehezebben megjegyezhető nyelvtani szabályok halmaza. Schidlof dr meg is állapította, melyik az az ezer szó és melyek ama mondatok és nyelvtani alakzatok, a melyekre szükségünk van. E fáradságos megállapítás után készült állt a híres Schidlof-féle rendszer. A meglevő anyagot ezután csak praktikusán kellett feldolgozni, hogy bárki, ki napi munkája után tanul, ne találja tanulását unalmasnak. Hiszen, amit kedvvel csinálunk, azt sohasem felejtjük el. Eppen ezért Schidlof fontosnak tartotta azt, hogy előadási módja világos, szórakoztató is legyen. Szinte észrevétlenül sikerült át nehézségeken és Schidlof csak akkor mutat rájuk, mikor már túl vagyunk rajtuk. Ezekben áll a Schidlof-féle módszer sikerének titka, melyet Németországban rövid idő alatt elért.

Az angol, francia és német nyelvek jelentek meg magyar átdolgozásban és valamennyi dicséri íróját. Az angol nyelvet dr Germanus Gyula, keleti akadémiai tanár és a budapesti egyetemen az angol nyelv rektora irták. Megjegyzendő, hogy a szerzők az amerikai tájszólást és az amerikai viszonyok ismertetését különös figyelembe részesítették. A francia nyelvet dr Honti Rezső kereskedelmi iskolai tanár, ismert nyelvész irta, a német nyelv pedig Altai Rezső fővárosi tanár, kiváló

nyelvtanpedag munkája Az idegen nyelvek tudásának főntebb kifejtett fontossága folytán a szerzők hazafias munkát végeztek és remélik, hogy sokan fogják fáradságuknak gyümölcsét élvezni.

Az egyes nyelvtanok 10 füzetben jelentek meg, a magántanulás céljának megfelelően leckékre felosztva. Egyes füzetek ára 60 fillér. Minden egyes nyelvtan ára gyűjtőmappában egybegyűjtve 7 korona. A díszes kiállítású nyelvtanok Schenk Ferenc könyvkereskedő, Budapest, Semmelweis-utca. 15. kiadásában jelentek meg.

A Vidéki Sport e héten megjelent számát is a megszokott bő és változatos tartalom jellemzi és tiszta szép illusztráció díszíti. A városok sportalbumában Kassa város sportalbumának története van bemutatva. Kassának van legjobb football csapata a vidéken, Érdekes még az aradi cross-country (tutó) verseny leírása a versenyző egyesületek fényképével. Az egész lapon meglátszik Fásstor Bertalan szerkesztő gondos figyelmének és ízlésének nyoma.

TANÜGY.

A Magyar Középiskola. Az orsz. középiskolai tanáregyesület kebeléből a kath. jellegű gimnáziumok, továbbá a szerzetesrendek középiskoláinak tanársága az orsz. tanáregyesület vezetőségének tapintatlan, türelmetlen szabdkörműves szellemben haladó iránya és terrorizáló fellépése folytán kilépett és külön egyesületben tömörült. Ez az egyesület, mely tiszta hazafiság és valláserkölcsi nevelés alapján áll, Magyar Középiskola címen Prónay Antal szerkesztésében új tanügyi folyóiratot alapított, mely a kor színvonalán álló tartalmas cikkeivel már is elismerést vívott ki s hathatósan előmozdítja az egyesület programját s a kath. tanárság érdekeit. A mostani szám is ezt bizonyítja, mely következő tartalommal jelent meg: Dickens a nevelésről. Dr. Prónay Lajos. — Középiskolai tanárok patronázs-tevékenysége. II. Morvay Győző. — A direkt módszer a tömegtanításban. Dr. Alleram Gyula.

SPORT.

A felső kereskedelmi iskola torna-köre megalakult. Az alakuló gyűlés lefolyásáról a következő tudósításunk szól: Pálosi tanár kijelenté, hogy a Testgyakorló kört a tanári kar egyhangulag engedélyezte és amidőn ennek tanárelnökségét elvállalja, egyúttal megígéri, hogy a legnagyobb lelkesedéssel fog feladatának megfelelni. A tanár elnök a tisztaságokra a szavazást elrendeli. A szavazatszedő bizottság tagjai: Freiman Kriszta Sándor és Vadász voltak. Elnökké Kezdődy László lett egyhangulag megválasztva. Alelnök lett Köröstyényi László, titkár Vadász László, pénztáros Kovács Ferenc, ellenőr Horváth Imre, jegyző Farkas László, szertáros Friedmann Benő. A tanárelnök a szabályszerűen lefolyt választás eredményét kihirdetvén az elnöki széklet Kezdődy László foglalta el és szép szavakkal köszönte meg az ifjuság bizalmát. Az ülés ezzel véget ért.

Magyar football könyv. A speciális angol nemzeti játék meghódította a világot, most már nemzetközi szórakozássá lett. Nálunk is a sport legnépszerűbb fajává lett. A football pályák dicsekednek a legnagyobb közönséggel s a nagy érdeklődésnek olyan kedvező anyagi eredménye van, hogy a football verseny jöve-

delmeiből többi sport testvérei szükségleteit is fedezni tudja és pedig nem mostohán, hanem testvériesen. A lapok bő és igen kapós kritikákban foglalkoznak a footballal, de ez nem elég, más irodalmi termékeket is produkál. Most jelent meg Budapesten Kiss Menyhért szerkesztésében a football évkönyve. E csinos munka beszámol a labdarugó sport összes eseményeiről a múlt évben. Közli az M. L. Sz. összes football szabályait, melyek e játék abc-jét teszik. A múlt évi fővárosi és vidéki egyesületek bajnoki verseny eredményei s a külföldi itt járt csapatok táblázatait. A pályabíró vizsgarendet s a bírák névsorát. Angol író leírását az angol sportról: Közli az idei versenysorsolásokat az egész országban. A szöveget a legelső magyar footballjátékosok (Schlosser, Rumbold Borbás stb) jól sikerült arcképei díszítik. A mű ára 1 kor.

TÁVIRATOK.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

Budapest, márc. 19.

(Saj. tud.) Az összeférhetlenségi bizottság ma d. u. Tisza István elnöklete alatt foglalkozott Rozenberg Gyula és Hegedüs Loránd ügyével. A bizottság a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította.

Vilmos császár nem megy Bécsbe.

Bécs, március 19.

Bécsből azt a szenzációs hírt telefonálják, hogy Vilmos német császár bécsi látogatását állítólag visszavonták. A császár hír szerint egyáltalán nem hagyja el Németországot. Az új rendelkezést a ruhr-vidéki sztrájkjal hozták kapcsolatba.

Olasz flottatüntetés.

Konstantinápoly, március 19.

A szaloniki-i öbölben 11 olasz hadihajót láttak cirkálni. A lakosság megvan rémülve. Az erődökön lázasan folyik a munka.

Lezuhant léghajó.

Berlin, március 19.

Ma délben Straszburg közelében a katonai gyakorló téren egy felszerelt léghajó elszabadult és ötszáz méter magasságban meggyuladt, ezután lezuhant. Két tiszt, aki a léghajóban ült életveszélyes sérülést szenvedett. A léghajó felszállás közben egy nagy feszültségű villamos vezetékkel érintkezett és emiatt burkolata meggyulladt.

Az olasz-török háború.

London, márc. 19.

A Reuter-ügynökség jól informált olasz körből jelenti, hogy az olasz kormány válasza, melyet a római nagykövetnek a béke érdekében tett lépéseire adott, békülékeny volt. Remélhető, hogy a nagyhatalmaknak a béke ügyében tett fáradozását az olasz kormány magatartása to-

vábbra is lehetővé fogja tenni. Valószínű, hogy a tárgyalások a nagyhatalmak és Olaszország közt tovább folynak.

Felrobbantott sztrájkőrök.

[Newyork, márc. 19.

San Antonióból (Texas) jelentik, hogy a Southern Pacific-vasúttársaság sztrájkoló mozdonyvezetői borzalmas merényletet követtek el Roundshouse állomáson a sztrájkőrök lokomotívvezetőik ellen, a kik meghusítottak az ő bérharcukat. Tegnap késő este a munkába állott új mozdonyvezetők éjjeli szállásukra tértek az állomáson levő mozdonysertárba, de alig tértek pihenőre, pokolgép robbant fel és szétvetette az épület falait. Az egész sertár összedőlt, kő kövön nem maradt s 25 sztrájkőrök közül egyetlenegy sem menekült meg. Kétségtelen, hogy a pokolgépet a sztrájkoló lokomotívvezetők helyezték el s úgy állították be időre, hogy éjjel robbanjon tel.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.
(Folytatás) 75

Dacára Miksa sokkal finomabb társalgási hangjának, dacára a különbségnek, melyet nézeteikben a báró korossága és fia ifjuságának szükségképp előidézeni kellett, annyi hasonlóság volt abban amit az öreg ur mondott és amit Constance azelőtt fia ssájából hallott, hogy minél tovább társalgott a báróval, annál inkább nőtt csodálkozása.

— Hogyan lehet az? — mondá magában Constance, hogy mig oly sok tekintetben egyaránt éreznek és gondolkodnak, addig épen azon egy pontban, melytől a fiatal Bruchlandnak minden boldogsága függ, oly ellenséges nézeteket táplálnak. Az öreg ur nem lehet oly makacs e dologban, mint a fia állítja; bizonyosan nem ismeri azt helyesen. Még ma megkísértem előtte a dolgot más szempontból felütni.

Szándékát végre is hajtotta. Midőn ebéd után a társalgó-teremben zenétek, whisteztek, tevéztek, s a legtávolabbi teremben dohányoztak, Constance csoporttól csoporthoz járt, hogy alkalmat találjon egy kis ideig háborítatlan beszélni Bruchland báróval. Ha céljának elérésére szükséges, még a dohányszoba félelmes levegőjétől sem ijedt volna vissza; de ily áldozattól mégis megkímélve maradt.

A bárót a tekéző-terem egyik mellékasztalánál fődözte fel, amint egy képeskönyvbe az acélmetszeteket lapozgatta, bizonyosan azért, mivel nem tudott okosabbat tenni. Azon pillanatban oldalánál termett.

— Kilovagol holnap a rókadadászatra? báró ur! vagy nekünk nőknek lesz szerencsénk önt most az egyszer az egész napon át magunknál tartani? — kérdé legayásabb hangján.

— Nem, kilovagolok, méltóságos asszony! ha megengedi, — mondá a báró, kissé ószerű udvariassággal hajtván meg magát szép hátnőjének. — Mint Ostitz urtól hallom, a vadászó-talaj kitűnő és nem is nagyon terhes oly kissé már nehézkes lovasnak, mint én vagyok.

— Ne rágalmazza magát, báró ur! férjem azt mondja, hogy ön kitűnően lovagol.

— No, no — válaszolt Bruchland és hang-

ján lehetett venni, hogy hizeleg neki a dolog, — igaz, hogy még biztosan ülöm a lovat; de ami ezenfelül dicsérhető, az inkább a lónak, mint a lovasnak érdeme. Az én Syrtusom hasonlíthatatlanul ugrik.

— Ennek örülök — felelt Constaec; — mert ami a talaj könnyű voltát illeti, az nem egészen úgy van. Tudja ön, a vadászat az erdőn túl, Derscheid felé fog vonulni.

— Derscheid felé? — kérde a báró gondolkozva.

— Egy kis város ez; idejövén, keresztülment rajta báró ur. Goldbeck előtt a legutolsó állomás.

— Ugy emlékszem, távol volt innét.

— Meglehetősen; azt hiszem, a fávolság két mértföld. Egy irányban Ostitznak meglehetősen kijerjedi vadászterülete van; majdnem egészen Derscheid kapujáig terjedt az.

— Ugy látom, kegyed, méltóságos asszony eléggé ismeri e területet; nem is tudtam, hogy annyira érdeklik a versenyek és vadászatok.

— Ez nem is egészen áll, báró ur! mindazonáltal néhányszor elkísértem férjemet, midőn a kreuzfeldi síkon végig lovagolt; igaz, nem azért, hogy, mint ő, a vadászat valószínű irányát kiszámítsam, hanem hogy Derscheidba lovagoljak és ott barátnőmet meglátogassam.

— Barátnőt? Derscheidban, méltóságos asszony? — kérde a báró igen mulatságos csodálkozással.

— Igen bizonyos, báró ur! csodálkozik ezen? — kérde Constance is és oly ingerkedőleg nézett rá, hogy a báró kissé kijött sodrából.

— Bocsánat, méltóságos asszony! nem tudtam, hogy Derscheidban kastély, vagy nemesi udvar, vagy ilyen valami van.

— Ilesy valami nincs is ott — válaszolt Constance mosolyogva. — Az én két barátnőm iged szerény házában lakik és az egyik, legkedvesebb gyermekkori játszótársam, egy orvos neje.

Igen, igen, báró ur! nekem pórias hajlaim vannak; de hogy becsülését egészen el ne veszítsem, hirtelen hozzáteszem, hogy másik barátnőm éppen oly jó családból való, mint én s ez Halden Helén kisasszony.

— Halden Helén? — Hebegé utána a báró egészen megjijedve.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabonai üzlet tegnap változatlan volt az üzlet készsárubán, míg a határidők néhány krajcárral hanyatlottak.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.54
Októberi buza	— — — —	10.81
Áprilisi rozs	— — — —	9.91
Októberi rozs	— — — —	8.90
Áprilisi zab	— — — —	9.85
Októberi zab	— — — —	8.36
Májusi tengeri	— — — —	8.72
Juliusi tengeri	— — — —	8.68

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	859.—
Osztrák hitelrészvény	— —	653.50
Jelzálogbank	— —	490.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	554.—
Közuti vasút	— —	784.—
Osztrák államvasút részvény	— —	737.—
Salgótarjáni kőszén	— —	738.—
Városi vasút	— —	427.—

A nagyvásár. Az idei tavaszi nagyvásárt, mint általában az utóbbi években a tartós esőzés tönkretette. Az állat felhajtás megszervezése elmaradt a múlt év hasonló időszakában történt felhajtástól. Felhajtott: összesen 3095 drb. szarvasmarha, 2801 drb. ló és 992 sertés. Ebből eladatott: 1662 drb. szarvasmarha, 852 drb. ló és 642 drb. sertés. Ipári cikkekben a kereslet igen lanyha.

A Hite bank új elnöke. A Magyar Általános Hitelbank tegnap délelőtt tartotta rendes közgyűlését, a melyen a mérleg és jelentés tudomásul vétele után az igazgatóság tagjaiul megválasztották herceg Eszterházy Miklást, báró Rothschild Lajost és dr Wágner Odónt. A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen a társaság elnökévé örgróf Pallavicini Edét választották meg, aki azonban a választást nem fogadta el, mire helyébe az intézet elnökévé gróf Cziráky Antalt, alelnökké pedig örgróf Pallavicini Edét és Blum Gyulát választották meg.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvénykibocsátása által két millió ötszáz ezer koronára

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 koronánál alacsonyabb árban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alapítóké, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100 >
1912 április 10 ig	100 >

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet hasznában részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósága.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Biharmegyei Takarékpénztár

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912 január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912 február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényeiket nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadandók.

V. A befizetések következőképpen teljesítendőek:
300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával
250 > > 1912 március 31-ig
250 > > 1912 április 30-ig
és minden részletfizetésnél az 1912 január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetés a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történne meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámitva a névérték felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

VARJU FERENC

műbútor asztalos

DAMJANICS-UTCZA 30. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Mindenkit érdekel!

Van szerencsém Nagyváradi város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Olaszi Bazár-épületben (Szinház mellett)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vegytisztító és vasaló

üzletet nyitottam.

Elvállalok férfi, női ruhákat, katonai egyenruhákat, szőnyegeket, függőnyt, butorszöveget, napernyőt, keztyűt, szőrmeárukat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, teljesen bontatlan tisztításáért a legmesszebbmenő jóállással jutányos díjazás mellett. Magamat nagybecsű pártfogásukba ajánlva maradtam

Tisztelettel

STEINER M.
vegytisztító.

Értesitem

a n. érd. közönséget, hogy a mai naptól kezdve minden nap friss lóhúsból készült virstli, szalvaládé, páriser, szalámi és mindennemű füstölt hússok lesznek kaphatók a Szent László téri **hussátor** mellett. Tisztelettel

STOLCZ HENRIK.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenmemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák
Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

NAGY OCCASIO
különleges csillárokból

különböző finom régi és új **URI SZOBA** berendezés, perzsa-szőnyegek, eredeti olajfestmények, bronzárak (égetestekkel), réz-butor, ugyiszintén többféle **disztárgyak**, — továbbá kávésnak, cukrásznak, jó karban levő **khinai ezüst** kávé és tea kanál, gyufatartó stb. fel-

szerelések mint

alkalmi árak

a legelőnyösebben beszerezhetők:

Budapest, Andrássy-ut 35. I emelet.

Viszontelárusítóknak árkedvezmény
Telefon 31-04.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváradi város és Biharmegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

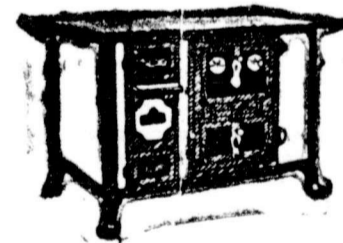
A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Uraknak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek
és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. **Vizhőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.** Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben **9200** beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pócró-csozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirida, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt egy modern 3 szobás emeleti lakás, szükséges mellékhelyiségekkel május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Sarkadi és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. — Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTALLÁS.
VILLANYERŐ BERENDEZÉS.

SAJÁT HÁZ. ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, búkköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál
Rákóczi-ut 10. szám.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14. szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10-87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelatos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok

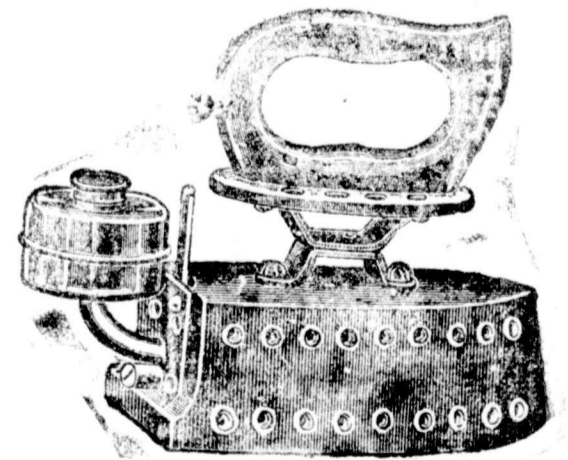
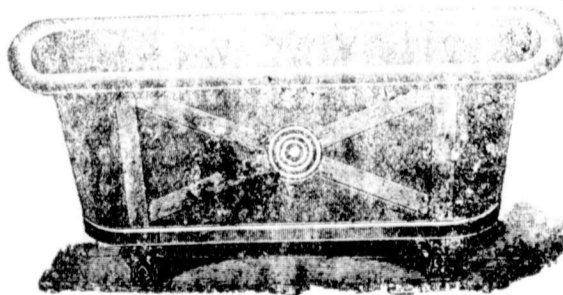
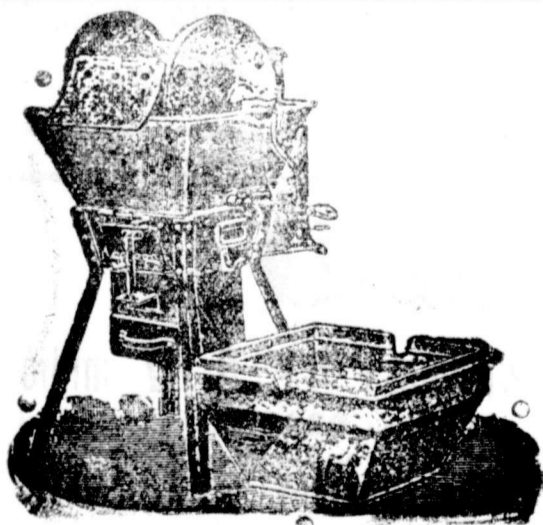
évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

